

arkivrapport

Fornlämningarna L1984:7706, L1984:7667, L1984:7042 & L1984:6960 (Nyköping 5:1, 340:1, 340:2 & 340:3), inom del av fastigheterna Oppeby Gård 1:1, 1:2 & Skolan 2, Nyköpings kommun, Södermanlands län. Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning.

Lars Norberg

Sammanfattning

Sörmlands Arkeologi AB har under perioden 2018-11-19 – 2018-11-20 utfört en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning i anslutning till L1984:7706, L1984:7667, L1984:7042 & L1984:6960 (Nyköping 5:1, 340:1, 340:2 & 340:3), fastigheterna Oppeby Gård 1:1, 1:2 & Skolan 2, Nyköpings kommun, Södermanlands län. Undersökningen genomfördes eftersom Gästabudsstaden AB avser att förlägga ny fiberkabel mellan Oppeby och Krikonbacken. Sträckningen löper i närområdet till de rubricerade fornlämningsmiljöerna.

De berörda fornlämnningarna utgörs av L1984:7706 (Nyköping 5:1), ett gravfält bestående av högar och stensättningar. Gravfältet är beläget invid och strax söder om Nyköpingsån. I anslutning till vattendraget och gravfältet finns även två runstenar (L1984:6959 & L1984:7705), ett stensatt vadsställe (L1984:3278) och en hålväg (L1984:7026). Drygt 300 meter uppströms Nyköpingsån återfinns fornlämnningarna L1984:7667, L1984:7042 & L1984:6960 (Nyköping 340:1, 340:2 & 340:3). Fornlämningsmiljön består här av frilagda hållar med ristningar, bland annat i form av unika ramfigurer. Utöver det finns även skålgropar, medan vanliga figurer i hållristningssammanhang som skepp, djur och vapen helt saknas.

Två schakt om sammanlagt 248 m² övervakades i anslutning till de rubricerade fornlämningsmiljöerna. Inget av arkeologiskt intresse framkom.

Inledning

I enlighet med länsstyrelsens beslut (1st dnr 431-6769-2018) har Sörmlands Arkeologi AB utfört en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning i anslutning till L1984:7706, L1984:7667, L1984:7042 & L1984:6960 (Nyköping 5:1, 340:1, 340:2 & 340:3), fastigheterna Oppeby Gård 1:1, 1:2 & Skolan 2, Nyköpings kommun, Södermanlands län (bilaga 1-3).

Fältarbetet genomfördes mellan 2018-11-19 – 2018-11-20. Undersökningen genomfördes eftersom Gästabudsstaden AB avser att förlägga ny fiberkabel mellan Oppeby och Krikonbacken. Sträckningen löper i närområdet till de rubricerade fornlämningsmiljöerna (bilaga 3).

De berörda fornlämnningarna utgörs av L1984:7706 (Nyköping 5:1), ett gravfält bestående av 180 fornlämningar i form av högar och stensättningar. Gravfältet är beläget invid och strax söder om

Nyköpingsån. I anslutning till vattendraget och gravfältet finns även två runstenar (L1984:6959 & L1984:7705), ett stensatt vadställe (L1984:3278) och en hålväg (L1984:7026). Drygt 300 meter uppströms Nyköpingsån återfinns fornlämningarna L1984:7667, L1984:7042 & L1984:6960 (Nyköping 340:1, 340:2 & 340:3). Fornlämningsmiljön består här av frilagda hållar med ristningar, bland annat i form av unika ramfigurer. Utöver det finns även skålgro-par, medan vanliga figurer i hållristningssammanhang som skepp, djur och vapen helt saknas.

Projektledare samt fält- och rapportansvarig var Lars Norberg, arkeolog vid Sörmlands Arkeologi AB.

Syfte & målsättning

Syftet med den arkeologiska undersökningen var att löpande undersöka och dokumentera mindre komplicerade lämningar inom de delar av fornlämningarna som berördes, samt att ta tillvara fynd. Material för daterande analys skulle insamlas och analyseras efter samråd med länsstyrelsen.

Genomförande & resultat

Arbetet inleddes 2018-11-19 med schaktning i norr, uppströms Nyköpingsån, ungefär mittför **fornlämning L1984:7667 (Nyköping 340:1)**. Här hade ledningen borrats från Krikonbacken på motsatta sidan Nyköpingsån. Jämfört med planeringsunderlaget hade dock anslutningspunkten förskjutits knappt 40 meter åt nordost (bilaga 3). Härifrån grävdes schaktet, som överlag var cirka 0,50 meter brett och 0,60-0,70 meter djupt, i gräsmattan längs det promenadstråk som löper utmed och öster om ån. Schaktet var cirka 215 meter långt. Topografin var mestadels flack och låglänt med undantag för ett mindre höjdparti mitt för fornlämning L1984:7042 (Nyköping 340:2). Höjden varierade mellan cirka 19 och 22 meter över havet. Även mot slutet av schaktet, nära by-/gårdstomten L1984:7515 (Nyköping 299:1), fanns en svag stigning mot högre liggande markytor.

Under grästorven fanns ett 0,10-0,20 meter tjockt brungrått matjordslager. Under detta vidtog grågul varvig lera (undergrund). I söder, i anslutning till by-/gårdstomten L1984:7515 (Nyköping 299:1), noterades spridda bitar tegelkross samt enstaka kolstänk och delar av ett cementrör. *Inget av arkeologiskt intresse, i form av anläggningar och/eller fynd, framkom i samband med schaktningen.* Efter avslutad schaktning påbörjades nedläggning av fiberslang och återfyllning av schakt.

Därefter fortskred grävarbetet 2018-11-20, öster om **fornlämning L1984:7706 (Nyköping 5:1)**. Området mellan Oppebyskolan och gravfältet är mycket flackt och utgörs av vårdade gräsmattor, vilka i väster gränsar mot före detta jordbruksmark beväxt med högt gräs och mindre partier med sly. Schaktet, som var cirka 0,50 meter brett och 0,60-0,70 meter djupt förlades till det igenväxta området, i kanten mellan de bäge ytorna. Schaktet var cirka 99 meter långt och höjden varierade mellan cirka 22 och 23 meter över havet.

Under grästorven fanns ett 0,30-0,40 meter tjockt brungrått ploggångslager. Under detta vidtog grågul varvig lera (undergrund). I norr var markytan under grästorven utfylld med ett upptill 0,30 meter tjockt lager väggrus. Utöver det noterades enstaka tegelbitar samt spridda kolstänk. *Inget av arkeologiskt intresse, i form av anläggningar och/eller fynd, framkom i samband med schaktningen.* Efter avslutad schaktning påbörjades nedläggning av fiberslang och återfyllning av schakt.

De öppnade schakten dokumenterades med RTK-GPS och beskrevs i text. Vidare fotodokumenterades schaktet samt ett urval av kringliggande miljöer med digitalkamera (bilaga 4). Inga föremål eller prover för daterande analys samlades in. De övervakade schakten uppgick till en sammalagd yta om knappt 248 m².

Bilagor

Bilaga 1. Utdrag ur Sverigekartan med undersökningens belägenhet markerad. Skala 1:1 000 000.

Bilaga 2. Utdrag ur Terrängkartan med undersökningens belägenhet markerad. Skala 1:50 000.

Bilaga 3. Utdrag ur Fastighetskartan med läget för den arkeologiska undersökningen (blå linjer). Skala 1:4000.

Bilaga 4. Fotodokumentation

Administrativa uppgifter

Projektnummer Sörmlands Arkeologi AB: 1839

Länsstyrelsens dnr: 431-6769-2018

Tid för undersökningen: 2018-11-19 – 2018-11-20

Personal: Lars Norberg

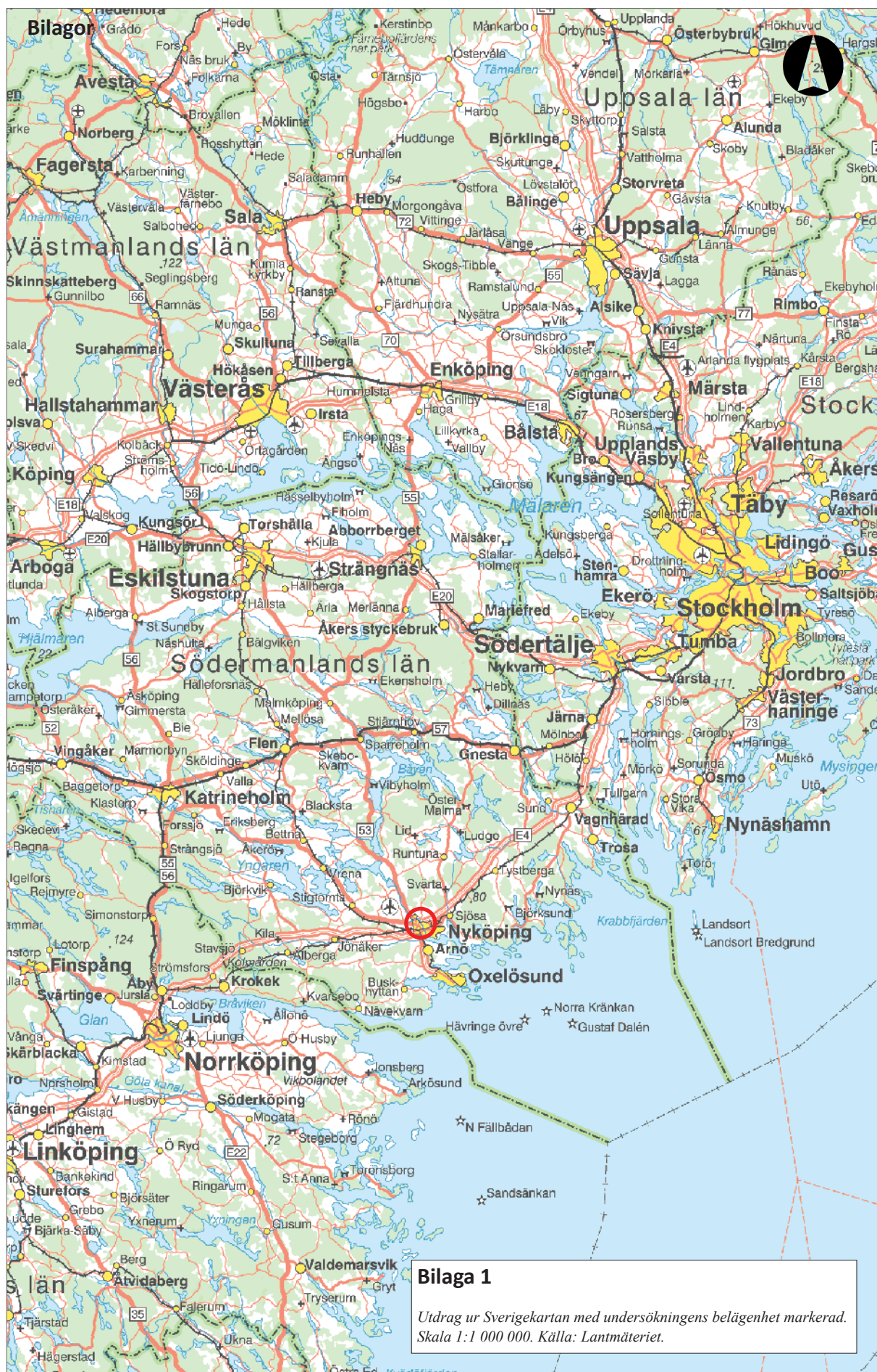
Belägenhet: N (X) 6516009,746 E (Y) 614109,471

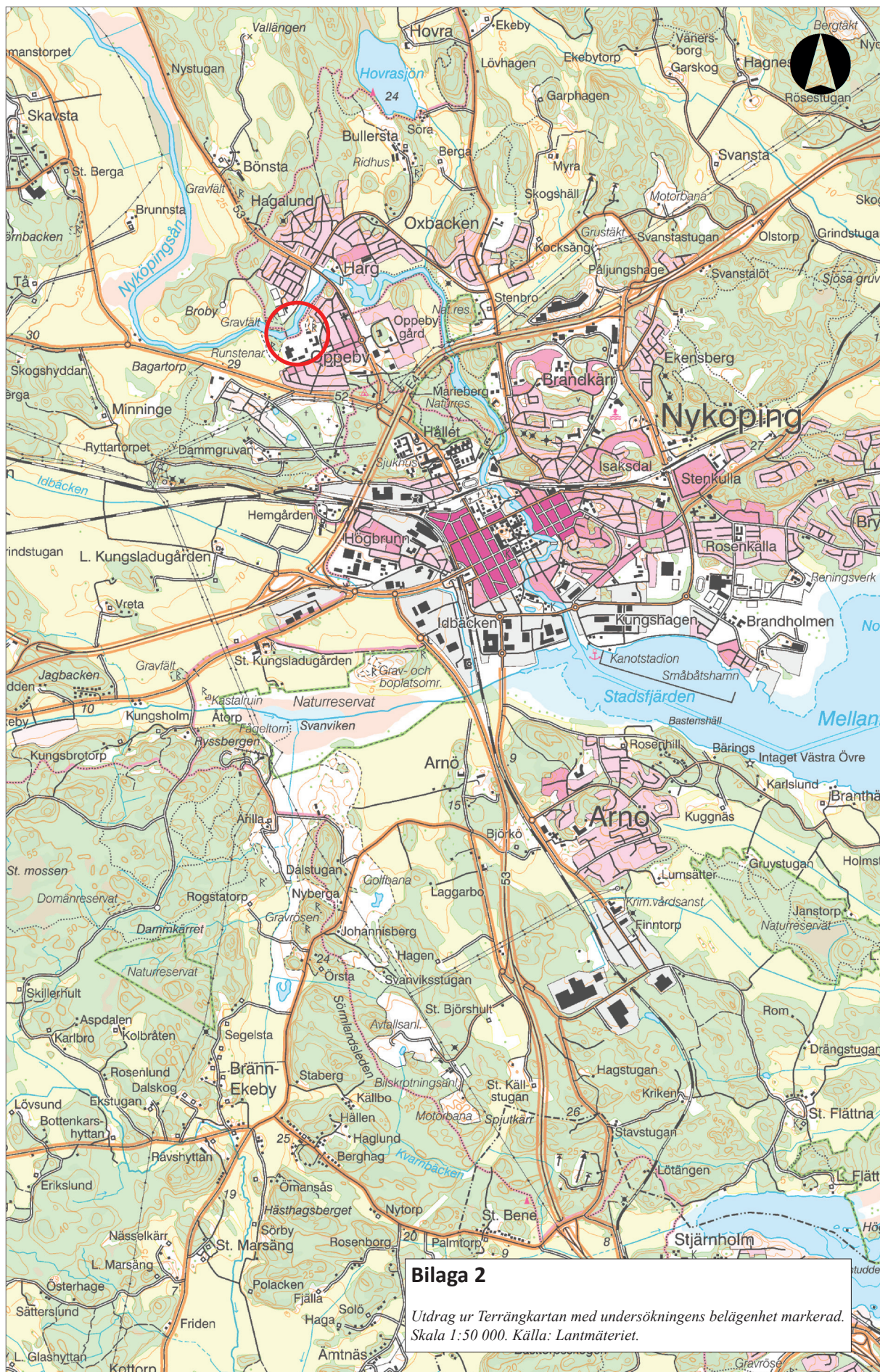
Koordinatsystem: SWEREF 99TM

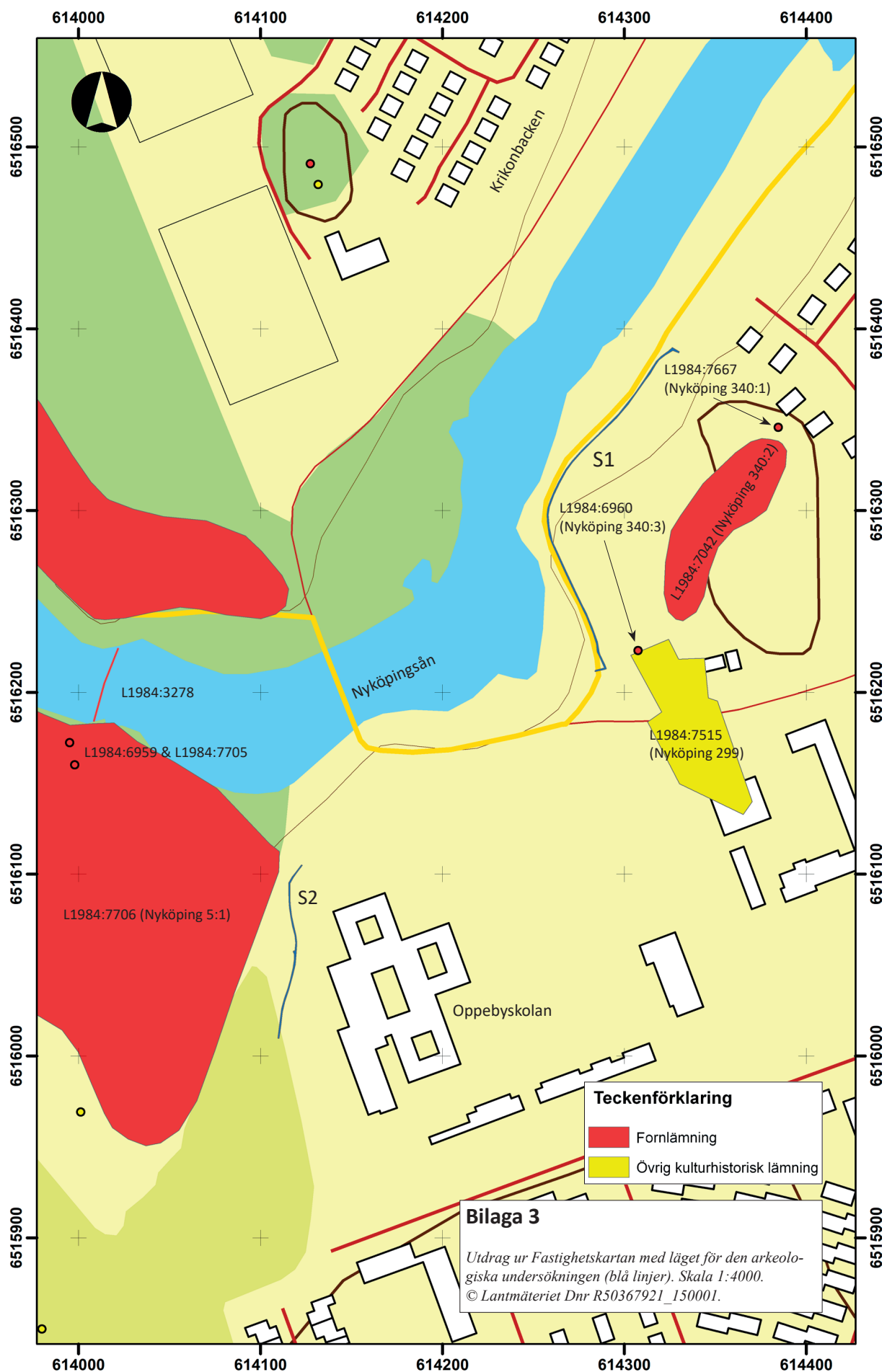
Höjdsystem: RH 2000

Undersökt yta: ca 248 m²

Inget analogt dokumentationsmaterial föreligger. Digital dokumentation förvaras hos Sörmlands Arkeologi AB i väntan på meddelande från ATA angående rutiner för leverans av digitalt material. Inga fynd tillvaratogs.

Bilaga 4. Fotodokumentation

Del av schakt 1 fotograferat mot öster. I bakgrunden syns delar av Släbroristningen (L1984:7042, Nyköping 340:2). Foto: Lars Norberg 2018, Sörmlands Arkeologi AB.

Del av schakt 1 fotograferat mot norr. Foto: Lars Norberg 2018, Sörmlands Arkeologi AB.

Del av schakt 2 fotograferat mot norr. Foto: Lars Norberg 2018, Sörmlands Arkeologi AB.

